

บทวิจารณ์หนังสือ

องค์ความรู้ มวยไทย

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขนาด 8 หน้า/ยก หน้า 116 หน้า

ปีที่พิมพ์ : สิงหาคม 2557

สถานที่พิมพ์ : บริษัท อุดมลามการพิมพ์ จำกัด

ISBN : -

ประสิทธิ์ ทองแจ่ม¹

สมบูรณ์ ตะปนา²

PRASIT THONGJAE M

SOMBOON TAPINA

มวยไทย ศิลปะป้องกันตัวชั้นสุดยอดที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของจิตวิญญาณชนชาติไทย มีรากเหง้ามาจากการต่อสู้ของบรรพบุรุษที่ได้รับการสั่งสมมาตลอดสายธารของประวัติศาสตร์ชนชาติ นับตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงแห่งอาณาจักรสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ได้สร้างคุณูปการต่อการสร้างชาติคุ้มครองเมืองและดำรงอยู่ในเลือดเนื้อของคนไทยตลอดมา จากราชสำนักไปจนถึงชุมชนระดับหัวเมืองและ

¹รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ

หมู่บ้าน จึงนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ส่วนความมีชื่อเสียงของมวยในแต่ละถิ่น แต่ละสมัย มีแตกต่างกันไปตามช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ รวมทั้งเอกสารหลักฐานที่ยืนยันการมีอยู่ของ “ชีวิตนักมวย” อย่างนายขนมต้มหรือพระเจ้าเสือ ได้ปรากฏในหน้าประวัติศาสตร์ให้เห็นเป็นวีรกรรม “เลือดเนื้อชาติเชื้อไทย”

หากเรียก มวยไทย ก่อนยุค “ใส่นวมสวมกระจับ” ว่า มวยโบราณ มวยไทยอย่างมวยโคราช มวยลพบุรี มวยไชยา ย่อมจัดอยู่ในหม่อมมวยโบราณเพราะหลักการจำแนกนั้น แต่ศาสตร์และศิลปะที่เป็นปัญญาของบรรพบุรุษได้ตกทอดมาถึงปัจจุบัน ล้วนเป็นอารยธรรมทั้งสิ้น เพียงแต่บางช่วงเวลาการส่งเสริมและการต่อยอดเป็นไปเร็วบ้าง ช้าบ้างหรืออาจจะขาดหายไปในช่วงบางเวลาการส่งเสริมและการต่อยอดเป็นไปเร็วบ้าง ช้าบ้างหรืออาจจะขาดหายไปในช่วงตามแต่เงื่อนไขทางสังคมจะอำนวย มวยไชยาก็ไม่ต่างจากมวยถิ่นอื่น “ต่อมวยไชยาขาดการสนับสนุนส่งเสริม ด้วยเกรงว่า ศิลปะท้องถิ่นแขนงนี้จะสูญหาย” (บทนำ) เป็นคำบอกเหตุที่มาของหนังสือ **องค์ความรู้มวยไชยา** จึงมุ่งจะทำให้เป็น “เอกสารองค์ความรู้และหลักสูตรมวยไชยา เพื่อใช้ในหลักสูตรท้องถิ่น มิได้มีจุดมุ่งหมายต้องการให้เรียนรู้ฝึกหัดเป็นอาชีพ เพียงแต่ต้องการให้รู้ถึงรากเหง้าความเป็นมาของมวยไชยาและเป็นพื้นฐานขั้นต้นในการฝึกหัดที่ถูกต้อง รวมทั้งวินัยและจริยธรรม...” (คำนำ) นับเป็นเจตนารมณ์ที่แจ่มชัดหนักแน่นของ “สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ได้มองเห็นว่า หนทางการส่งเสริมที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่จะเข้าถึงลูกหลานชาวไชยาโดยผ่านระบบโรงเรียน นับเป็นเจตนาที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง ในขณะเดียวกันคล้ายกับเป็นพันธสัญญาที่ให้ผู้อ่านได้ประเมินและเก็บเกี่ยวประโยชน์ตามที่ได้บอกกล่าวนั้น ยิ่งไปกว่านั้น เอกสารนี้ได้แสดงเจตจำนงค์เป็นเอกสารประกอบการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะต้องได้รับการดูแลทั้งในแง่องค์ความรู้และทักษะกระบวนการเป็นอย่างดี เพราะนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอยู่ในฐานะผู้สืบทอด ผู้รับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษรุ่นต่อไป

ด้วยเจตนารมณ์ดังกล่าว **องค์ความรู้มวยไชยา** ได้จัดรูปแบบคล้ายแบบเรียนที่จะให้เกิดความสะดวกกับผู้ที่นำไปใช้ในสถานศึกษา โดยจัดเป็น 2 หมวด หมวดแรกเป็นองค์ความรู้ของมวยไชยา และหมวดสองเป็นหลักสูตรมวยไชยา อยู่ในรูปเล่มกระดาดอย่างดีและพิมพ์สี่สี

1. หมวตองค์ความรู้มวยไชยา ประกอบด้วย บทหน้าที่เกริ่นด้วย บทบาทของมวยไทยในประวัติศาสตร์ของชาติที่มีเอกสารหลักฐาน เริ่มต้นด้วย ตำราพยุหุทธในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมัยอยุธยาตอนต้น ซึ่งเป็นตำราสงคราม กล่าวถึง กระบวนการจัดทัพ การใช้อาวุธ และได้กล่าวถึง การต่อสู้ด้วยมือเปล่า... (บทนำ : 2) และวีรกรรมของวีรชนในอดีต เช่น นายขนมต้มสมัยอยุธยา พระยาพิชัยดาบหัก “นายทองดี ฟินขาว” ช่วงปลายของอยุธยา มาถึง หมิ่นมวยมีชื่อ (นายปลอง จำนทอง) สมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ได้จัดแข่งขันมวยเพื่อหาเงินช่วยเหลือกองเสือป่า ในขณะที่ยังเป็นมวยคาดเชือกแล้วเปลี่ยนยุคมัยมาใส่นวมอย่างในปัจจุบัน

ด้วยการปูพื้นในบทนำซึ่งอ้างอิงเรื่องราวที่ล่วงมาเป็นระยะเวลายาวนาน และเต็มไปด้วยเหตุการณ์ที่ซับซ้อน จึงเป็นความยุ่งยากในการเขียนให้กระชับและผู้อ่านได้ภาคภูมิใจในคุณค่าของมวยไชยา ทางออกที่น่าจะช่วยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น น่าจะเพิ่มเชิงอรรถหรือการขยายความในบางกรณี เช่น ตำราพยุหุทธ ที่มีคำใกล้เคียงกับ ตำราพยุหุทธิ์ที่มีความหมายแตกต่างกัน เป็นต้น และข้อความบางตอนก็ควรระมัดระวัง เช่น “หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าครั้งหลังสุด (พ.ศ. 2310) พม่าได้จับคนไทยกวาดต้อนไปเป็นเชลยจำนวนมาก เมื่อไปถึงพม่าได้จัดงานฉลองชัยชนะกันเป็นที่ครึกครื้น... นายขนมต้ม นักมวยไทยขึ้นชกกับนักมวยพม่า... (บทนำ : 3) ทำให้ดูเหมือนว่า นายขนมต้ม ชกครั้งนั้นในปี พ.ศ. 2310 แต่นายขนมต้มชกในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2313 (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540 : 20) อาจทำให้ผู้อ่านที่เป็นนักเรียนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

จากบทนำที่เกริ่นเปิดเรื่องแล้ว ตามด้วยสาระ 5 บทที่อยู่ในส่วนแรก ได้แก่ 1) องค์ความรู้เรื่องมวยไชยา ประวัติมวยไชยา 2) ที่มาของ คำว่า มวยไชยา เอกลักษณ์มวยไชยาและไชยาเมืองมวย 3) สนามมวยไชยา 4) สนามมวยวัดพระธาตุไชยา และ 5) การฝึกมวยไชยา การไหว้ครูและมงคลสมศีรชะ เป็นการเปิดโลกของมวยไชยาที่เริ่มต้นโดยพ่อท่านมาพระวัดป่าบ้านพุมเรียง เมืองไชยา ได้สอนวิชามวยให้แก่ศิษย์และสร้างชื่อให้เลื่องลือนักมวยจากเมืองไชยาในชื่อ “มวยไชยา” จึงปรากฏทั้งในวรรณกรรมท้องถิ่นและรายนามผู้ที่ได้รับพระราชทานยศเป็น หมิ่น “เมื่อมีการชกถวายหน้าพระที่นั่งในสมัยรัชการที่ 5” (บทที่ 2 : 12) ทั้งนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ “เมืองไชยาเป็นเมืองมวย” ทำให้ทุกถิ่นมีกองมวย

ก็ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมของเจ้าเมืองไชยา (ข้า ศรียาภัย) และบุตรของท่าน (ชื่น ศรียาภัย) ก็ได้สนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้ที่ส่งมวยไชยาเข้าชกในเมืองกรุง (สมัยรัชกาลที่ 6)

การกล่าวถึง ยุคสมัยของมวยก็ต้องพูดในชื่อสนามมวย ในเอกสารนี้ ได้กล่าวถึง สนามมวยศาลาเก้าห้อง บ้านพุมเรียง (บทที่ 3) สนามมวยวัดพระบรมธาตุไชยา แต่ที่น่าเสียดายที่ไม่ได้ระบุช่วงเวลาให้ผู้อ่านได้สืบเสาะข้อมูลเพิ่มหรือเทียบเคียงยุคสมัย แต่ได้เล่าว่า “สนามมวยศาลาเก้าห้องเป็นสนามมวยที่ พระยาวิชัยภักดีศรีพิชัยสงคราม (ข้า ศรียาภัย) เจ้าเมืองไชยาจัดให้มีขึ้น...” (บทที่ 3 : 14) สนามมวยและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันมีหลายเรื่องที่น่าเรียนรู้ ด้วยวิธีการปฏิบัติที่ต่างจากปัจจุบัน เช่น กติกาการชกแบบเวียนชก “คู่ที่ 1 ขึ้นชกยกที่ 1 แล้วก็พักยกเข้าพุ่ม ให้คู่ที่ 2 ขึ้นชกยกที่ 1” หรือ “ด้ายมงคลที่สวมศีรษะหลุดออก นักมวยสามารถยกมือขอเวลาจากกรรมการ เมื่อสวมเรียบร้อยแล้วก็เริ่มชกต่อไป” หรือ “ถ้านักมวยคนใดเปลี่ยงปล้ำไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ สามารถยกมือบอกขอเวลานอก เพื่อเข้าพุ่มปรึกษาครูมวยหรือพี่เลี้ยง เมื่อเรียบร้อยแล้วขึ้นชกต่อ...” (บทที่ 3 : 15) ด้วยความแตกต่างเหล่านี้จะทำให้เกิดคำถามและตรวจสอบว่า ความคิดใด ความเชื่ออย่างไรที่ทำให้คนยุคสมัยนั้นไม่เกิดปัญหาในการแข่งขัน จึงควรให้ความสำคัญต่อแหล่งอ้างอิงให้สืบค้น และเมื่อเปลี่ยนไปเป็นสนามมวยวัดพระบรมธาตุไชยา สนามการแข่งขันจากลานดินหน้าโรงเรียนที่ได้กลายเป็นสนามที่มีความใกล้เคียงกับปัจจุบัน มีดนตรีประกอบ มีกรรมการและแพทย์ สนามที่เพิ่มจำนวนคน ก่อนหน้านักมวยสวมมงคล ขณะชกได้ ต่อได้ปรับเปลี่ยนให้ถอดออกก่อนชก เป็นต้น แต่วันนี้ ไชยาเมืองมวยเจียบเหงา “ท้องถิ่นปราศจากผู้สนับสนุนส่งเสริม...” (บทที่ 4 : 26) ให้ได้ตระหนักในสำคัญของ ปัญญาบรรพบุรุษที่ต้องช่วยกันทุกฝ่าย

อย่างไรก็ตาม เมื่อตั้งใจให้เอกสารนี้เป็นเอกสารเพื่อการสืบทอดและให้เยาวชนได้เรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่น ความถูกของเอกสารจึงมีความสำคัญยิ่ง จึงยกสาระบางประเด็นขึ้นมาพิจารณาเป็นตัวอย่าง ดังนี้

- (1) “แผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ... พ.ศ. 1998... เมืองไชยาเป็นเมืองตรี เจ้าเมืองมีบรรดาศักดิ์ “ออกพระ” (พระยา) มีราชทินนามว่า “ออกพระวิจิตรภักดีศรีพิชัยสงคราม (ข้า ศรียาภัย)

เจ้าเมืองไชยาจัดให้มีขึ้น... (บทที่ 3 : 14) จะเห็นว่า ชัดกันในชื่อตำแหน่งที่ต่างช่วงเวลา พบในเอกสารอื่นที่ยืนยันว่า **เจ้าเมืองไชยาที่สนับสนุนมวกระทั่งมีชื่อเสียงในช่วงรัชกาลที่ 4 - 5 นั้น ชื่อ พระยาวชิรสัตยารักษ์ (ข้า ศรียาภัย)** (กนกรัฐ สิงหพงษ์ : 65 ; กวี บัวทอง และคณะ : 16) ซึ่งเกิดในสมัยรัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2387 และถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2457

- (2) “นักมวยบางสำนักเอาเศษแก้วมาบดละเอียดผสมกับไข่ขาวของไข่เป็ดนำมาคลุกเคล้ากับด้ายดิบที่ใช้พันมือแล้วนำไปตากแดดให้แห้งสนิท แล้วจึงนำมาพันมือ ทำให้หมดความคม ชกถูกหรือเสียดที่ตรงไหนจะบาดเลือดและซึมออกมาทันที” (บทที่ 3 : 16) ข้อมูลนี้เกี่ยวพันกับศักดิ์ศรีของนักสู้ บ่งบอกถึงจริยธรรมของนักมวยและเป็นเกียรติภูมิของเอกลักษณ์ของชาติ เมื่อตรวจสอบพบข้อมูลว่า พรหม ราชอักษร ให้สัมภาษณ์ กวี บัวทอง และคณะ เมื่อ 30 มีนาคม 2526 ว่า “(...) เพียงแต่ได้ยินแต่ไม่เคยเห็น” (กวี บัวทอง และคณะ : 26) และ กนกรัฐ สิงหพงษ์ (2530 : 64) อธิบายว่า จุดประสงค์ของการคาดเชือกเพื่อเสริมหมัดให้มั่นคงกว่าการปั้นหมัดธรรมดา และเชือกซึ่งความจริง ก็คือ ด้ายดิบที่จับเป็นใจ ที่คาดหมัดนั้น ไม่เคยปรากฏว่า มีนักมวยคนไหนนำด้ายดิบไปคลุกแป้งแล้วโรยด้วยเศษแก้วหรือนำไปชุบน้ำยาง เพื่อให้เกิดความแข็งแรงและคม เช่นที่คนทั่วไปในปัจจุบันเข้าใจแต่อย่างใด”
- (3) ศิลปะท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของมวยไชยาประการหนึ่งคือ “มวยไชยานัดการใช้ศอกเป็นอาวุธ จึงนิยมพันหมัดเพียงคลุมรอบข้อมือ...” เป็นข้อความที่ปรากฏในหน้า 20, 36 และ 107 เมื่อตรวจสอบกับภาพหน้าปก พบว่า พันหมัดถึงครึ่งท่อนแขน ทำให้เห็นว่า ชัดกัน ทำให้เกิดปัญหาเพราะไม่ตรงกัน ทั้งนี้ การพัน

หมัดจะบ่งบอก “มวยโคราชจะพันเกือบถึงข้อศอก มวยลพบุรีจะพันครึ่งแขน” แล้วมวยไชยาจะพันหมัดอย่างไร

- (4) การไหว้ครู เป็นหัวหนึ่งของการฝึกหัดมวยไชยาที่สำคัญเพราะ “การไหว้ครูถือว่าการคารวะครูอาจารย์... ยังเป็นการดูเชิง ยั่วเย้า เยาะเย้ย...” (บทที่ 5 : 31) ความนี้ขัดกับการไหว้ครูตามเอกลักษณ์ไทยที่ต้องมีรูปแบบสุภาพ สร้างสรรค์ แม้ในปัจจุบันหากกระทำการที่ไม่เหมาะสม เช่น กระทืบเท้าข้างศีรษะขณะคู่ต่อสู้ล้มกราบ พ่นน้ำใส่คู่ต่อสู้ หรืออื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมจะถูกกรรมการดำเนิน ห้าม หรือตักเตือน

2. หลักสูตรมวยไชยา ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เอกลักษณ์มวยไชยา การฝึกทักษะไชยาเบื้องต้น กิจกรรมเสริมทักษะ การใช้หมัด การใช้ศอก การใช้เข่า การใช้เท้า การไหว้ครู ข้อกำหนดการปฏิบัติ และการแข่งขันมวยไชยา ซึ่งเป็นสาระที่สำคัญตามเจตนารมณ์ของการจัดทำหนังสือ แสดงถึง ความพยายามรวบรวมข้อมูลซึ่งเห็นได้จากการคัดสรรผู้รอบรู้ที่เป็นอดีตนักมวยมาเป็นแบบ เลือกอารูของนักมวย “ศีรษะ 1, มือ 2, ศอก 2, เข่า 2, และเท้า 2 รวม 9 อย่าง เรียกว่า นวอาวุธ ในอาวุธ 9 อย่างนี้ ยังมีเคล็ดวิชา... รวม 108 ท่า” (น. 28) แม้มวยไชยามืออยู่ 15 ท่า แต่ละแม่ไม้จะมีลูกไม้อยู่ 15 เชิง (น. 29) แล้วมาจัดรูปแบบการฝึกในหลักสูตรที่กำหนดขึ้น นับเป็นความกล้าหาญและรอบรู้อย่างยิ่ง ซึ่งจะหาบุคคลเช่นในโรงเรียนต่างๆ ได้ยาก และมีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เมื่อต้องบรรยายแต่ละอาวุธที่จะต้องกล่าวถึง ลักษณะการใช้อาวุธ วิธีใช้ วิธีป้องกันและแก้ไข พร้อมภาพแสดงท่าประกอบ เพียงแต่รู้สึกเสียดายในหน้ากระดาษที่ว่างมากพอให้ใส่รูปเพิ่มได้อีกมาก เพื่อช่วยให้ผู้ใช้เอกสารได้เห็นในรายละเอียดแทนที่จะมีเพียงภาพเดียวในแต่ละอาวุธ เมื่อค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ยังคงที่

เรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคที่ฟังครูพูดและดูที่ครูทำให้ดู และการอ่านหนังสือและดูภาพประกอบ สองอย่างนี้แตกต่างกันและเป็นเหตุผลของการมีครู แต่สำหรับบทบาทของเอกสารประกอบการเรียนรู้นักเรียนจำเป็นต้องทำให้ทั้งสองสิ่งนี้ให้เป็นเนื้อ

เดียวกันหรือใกล้เคียงกันให้มากที่สุด กล่าวเช่นนี้เพื่อให้จำแนก 2 ด้าน ประการแรก คือ ผู้ที่จะเรียนรู้ด้วยการฟังเอกสารหรือหนังสือเพียงอย่างเดียว ยากนักที่จะสมบูรณ์ได้ ควรได้พบปะกับผู้รอบรู้ด้วย ผู้รอบรู้จะช่วยเติมเต็มในสิ่งที่เอกสารมีข้อจำกัด ประการที่สอง คือ สื่อเอกสารนั้นมีข้อดีอย่างมากกว่าวิธีทัศน์ วิธีทัศน์ด้วยกว่าครูผู้รอบรู้ แต่เมื่อจะต้องทำสื่ออย่างน้อยก็ต้องตรวจสอบความถูกต้องในข้อความที่นำเสนอ โดยเฉพาะสื่อที่นำเสนอแก่นักเรียนและควรให้อภัยกับข้อผิดพลาดตามข้อจำกัดตามประเภทสื่อ นั้น

จึงหยิบความที่ปรากฏในส่วนของหลักสูตรมวยไชยา เพื่อประโยชน์ในการใช้เอกสารนี้ในโรงเรียน พอให้เห็นเป็นกรณีตัวอย่างที่ควรได้รับการตรวจสอบหรือปรับปรุงในโอกาสต่อไป

(1) การใช้คำอธิบายขัดแย้งกัน เช่น

- “การปั้นหมัด (กำหมัด) คือ การกำมือให้กระตมมือนั้นมีรวมกันมิให้เป็นอันตราย... (น. 37) “การใช้หมัด เรียกว่า ปั้นหมัด...” (น. 44) ซึ่งการใช้หมัด หมายถึง การชกหมัดชนิดต่างๆ

(2) ภาพกับคำอธิบายไม่สอดคล้องกันหรือไม่ตรงกัน เช่น

- ในภาพไม่ตรงกับคำบรรยาย “การตั้งท่าจดมวย... ส่วนคางแนบกับหัวไหล่ หมัดหน้า หมัดหลังอยู่ระดับโหนกแก้ม (น. 38)
- คำบรรยาย “ท่าหมัดเสยหรือหมัดสอยดาว” แต่ในภาพเป็นหมัดเสยคู่ (น. 51) ไม่ใช่หมัดสอยดาว
- คำบรรยาย “ภาพแสดงท่าศอกคู่” (น. 55) แต่ไม่ตรงกับวิธีใช้ (น. 56)

(3) คำอธิบายผิดพลาดอาจจะเป็นเพราะการพิสูจน์อักษร หรืออธิบายไม่สามารถปฏิบัติได้จริง หรือไม่รอบคอบในการอธิบาย เช่น

- “การยืนต่างเท้าให้วางเท้าทั้งสองข้างห่างกันพอสมควร เข้าตึง ยืนตามสบายไม่เกร็ง เท้าที่ถนัดวางไว้ด้านหน้า ปลายเท้าชี้ไปข้างหน้า...” (น. 40) แสดงว่า ถ้านักมวยถนัดขวา ต้องวางเท้าขวาไว้หน้า ทั้งที่ควรจะเป็น คือ ถ่าถนัดขวาต้องวางเท้าขวาไว้หลัง
- การฉากออก มี 2 ลักษณะ “การออกฉากทางด้านซ้าย... เป็นการป้องกันเพื่อคู่ต่อสู้ออกอาวุธด้วยหมัดขวาหรือถีบด้วยเท้าขวา โดยฝ่ายรับตอบโต้ด้วยการใช้เท้าขวาเป็นอาวุธ” (น. 41) การทำเช่นนี้ “การออกฉากทางด้านขวา ให้ก้าวเท้าขวาเฉียงออกไปทางด้านขวา น้ำหนักอยู่ที่ปลายเท้าขวา พร้อมหมุนตัวไปทางซ้ายวางเท้าซ้ายหลังเท้าขวา การตั้งท่าอยู่ในท่าเดิม” (น. 41) การทำเช่นนี้ จะทำให้นักมวยเปลี่ยนการ์ดทันที คือ จากการ์ดซ้ายออกเป็นการ์ดขวาออกจะทำให้ยากต่อการป้องกันและโต้ตอบอาวุธคู่ต่อสู้
- “หมัดตรง... เป้าหมายปลายคางหรือกกหู” (น. 46) เราจะใช้หมัดตรงให้เข้ากกหูได้อย่างไร ต้องเป็นหมัดเหวี่ยง หรือหมัดฮุก หรือหมัดสวิงจึงจะเข้ากกหูได้
- “หมัดเสย หรือ หมัดสอยดาว” (น. 52) แต่หมัดเสยกับหมัดสอยดาวนั้นแตกต่างกัน

อะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของมวยไชยาที่ต่างจากมวยอื่น คล้ายกับตรากำกับยี่ห้อของมวยไชยา มีคำเด่นที่ปรากฏอยู่หลายครั้งในหนังสือเล่มนี้ คือ “มวยไชยาถนัดการใช้ศอกเป็นอาวุธ” และเป็นเหตุอ้างของการ “พันหมัด” ไม่ได้เน้นที่การไหว้ครู แม่ไม้อะไรอื่นใดเป็นพิเศษ แต่พบความจริงว่า ท่าจดมวยก่อนต่อสู้ มีลักษณะจดที่ต่างจากสำนักอื่นอย่างแน่นอน อะไรที่ให้เห็นเช่นนั้น

เมื่อตรวจสอบการชกของนักมวยฝีมือเยี่ยมจากเมืองไชยาที่ปรากฏในเอกสาร จะพบว่า มวยไชยาขณะคู่ต่อสู้ด้วยอาวุธต่างกัน

- (1) นายสอน ศักดิ์เพชร อยู่ตำบลบ้านเวียง ถูกคัดเลือกเข้ากรุงชกกับ นายดำ นักมวยลพบุรี ในงานสนับสนุนกองเสือป่า สมัยรัชกาลที่ 6 “นายสอนเหวี่ยงหมัดซ้ายเข้าเป้าตานายดำจนเซถลา แล้วตามด้วยแข้งซ้ายเข้าก้นคอ นายดำลงไปนั่งอยู่กับพื้นในครั้งแรก” **(มีทั้งหมัดและเตะก้านคอ)** ต่อมานายสอน ได้ชกกับ นายตู้ ไทยประเสริฐ นักมวยมีชื่อจากที่ราบสูง เป็นการชกที่ได้รับการกล่าวขาน “นายสอนใช้ศอกโต้ตีนนายตู้จนกระทั่งศอกแตกทั้งสองข้าง ครบ 9 ยก กรรมการตัดสินให้เสมอกัน **(น่าจะเป็นที่มาของ ศอกไชยา)**
- (2) นายบุญส่ง (แปลต) เทพวิมล หัวหน้าค่ายมวย ณ ศรีวิชัย เคยชนะ ไอ้อย่างตัน ทองใบ ยนตรกิจ และเคยพิชิตไอ้ลิงดำจอมทรหด นบ ชมศรีเมฆ ด้วยหมัดในยกแรกเท่านั้น (มวยไชยาใช้หมัดน็อกคู่ต่อสู้)
- (3) คล่อง กัณหา ชกกับนักมวยจีน “ในขณะที่ชก นายคล่องถอยหนีและเตะไปเรื่อยๆ จนนักมวยจีนเดือดดาล พุ่งหัวเข้าชน นายคล่องชูดแม่ไม้มวยไทยขึ้นมาใช้ ทำให้นักมวยจีนร่วงไปกองกับพื้น วันรุ่งขึ้นนักมวยจีนคนนั้นก็ได้ถึงแก่กรรม **(น่าจะเป็นอาวุธเข้า)**

เหล่านี้เป็นตัวอย่างของความเป็นสุดยอดการออกอาวุธของมวยไชยา ไม่ได้มี “ศอกไชยา” โดดเด่นเหนืออาวุธอื่นๆ เพียงแต่ศอกเป็นอาวุธหนึ่งและมีคราวหนึ่งที่ฉายา “ศอกไชยา” เป็นที่กล่าวขานเลื่องลือจนติดปากผู้คน ความเป็นมวยไชยาจะก่อเกิดเป็นเลือดเป็นเนื้อในตน เมื่อฝึกหัดตามแบบฉบับที่ถูกต้องของมวยไชยา

ศาสตร์และศิลปะของมวยไชยาที่ได้รับการสืบทอดมายาวนาน จากรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งซึ่งแลกมาด้วย “ชีวิตนักมวย” ดังที่ปรมาจารย์ เขต ศรียาภักย์ กล่าวว่า “วิชามวยไทยนั้นเรียนเท่าไรไม่รู้จบ ครูเองเรียนมาตั้งแต่อายุ 10 ขวบ จนอายุได้ 70 กว่าแล้ว

ก็ยังไม่จบเลย ใครที่บอกว่าเจนจบในวิชามวยแล้ว ผู้นั้นยังศึกษามวยไทยได้ไม่ถึงแก่น...” (กนกรัฐ สิงหพงษ์, 2530 : 66) ได้ก่อเป็นปัญหาของแผ่นดินตกทอดมาถึงคนรุ่นนี้ในวันนี้ นับเป็นสิ่งท้าทายต่อบทบาทของลูกหลานที่มีต่อทรัพย์ทางปัญญาว่า จะละทิ้งหรือจะสืบทอดต่อไป สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้พยายามแล้ว และส่งไม้หนึ่งไปยังโรงเรียนเป็นไม้สองให้สืบทอด สำหรับมวลมิตรที่ร่ายล้อม “มวยไทย” ได้เห็นประจักษ์แก่ตาอยู่ตรงหน้าแล้ว หากยังเฉลละเลย จนภูมิปัญญาหนึ่งล้มลง ภูมิปัญญาสองหายไป มีอะไรให้เหลือเป็นมรดกไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัฐ สิงหพงษ์. (2530). **มวยไทย ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวขั้นสุดยอด**. สารคดี ฉบับที่ 33 ปีที่ 3 (2530, พฤศจิกายน)
- ทวี บัวทอง และคณะ. (2526). **มวยไชยา**. เอกสารการวิจัยวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). **ศิลปะมวยไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ